

Projekt

z dnia 13 marca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W OBORNIKACH ŚLĄSKICH**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024- 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U . z 2023 r. poz. 40, 572, 1463, 1688 ze zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Oborniki Śląskie na lata 2024- 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Obornik Śląskich.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

I. WSTĘP

“Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,

dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,

w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”- tworzy się Gminny Program Wspierania Rodziny, określający działania ukierunkowane na wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Oborniki Śląskie na lata 2024-2026 został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.(Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.), zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program ten stanowi kontynuację działań na rzecz wspierania rodzin, realizowanych w poprzednich latach, z uwzględnieniem postępujących zmian społecznych i rodzaju zdiagnozowanych problemów.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji

Gminny Program Wspierania Rodziny jest aktem, który obok ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tworzy podstawowe zasady działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Skupia się on na wzmocnieniu elementów pracy z rodziną w środowisku jej zamieszkania, poszerzeniu dostępności poradnictwa specjalistycznego, wczesnej interwencji w rodzinach zagrożonych utratą swoich naturalnych funkcji, a także na pomocy rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Planowane w ramach programu działania uwzględniają możliwości rodziny do przezwyciężania problemów. Celem tych działań jest przywrócenie zdolności do wypełniania właściwej funkcji rodziny oraz umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Cel ten jest możliwy do osiągnięcia poprzez pracę z rodziną i dziećmi oraz poprzez zapewnienie rodzinie poczucia bezpieczeństwa i pomocy instytucjonalnej.

II. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901)
3. Ustawa z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2023 . poz. 1923)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2023 r. poz. 289,535)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

III. ADRESACI

Adresatami Programu są:

1. Rodziny z terenu Gminy Oborniki Śląskie, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, w tym dotknięte przemocą, problemem uzależnień ubóstwem, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.
2. Kobiety w ciąży i ich rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz rodziny i dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, albo nieuleczalną chorobę, zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
3. Rodziny, którym sąd ograniczył władzę rodzicielską, zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny.
4. Instytucje i służby pracujące na rzecz dzieci i rodzin.

IV. DIAGNOZA

Punktem wyjścia do określenia założeń Programu jest analiza danych, dotyczących rodzin objętych wsparciem Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obornikach Śląskich.

Gmina Oborniki Śląskie liczy aktualnie 19 943 mieszkańców.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielanie oraz zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno- bytowej.

1.POMOC SPOŁECZNA

Z analizy danych Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obornikach Śląskich wynika, że w roku 2023 z pomocy społecznej, udzielanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej skorzystało 328 rodzin.

Tabela 1. Powody przyznania pomocy społecznej w 2023 roku

Powody przyznania pomocy	2023 r.
ubóstwo	174
bezdomność	13
długotrwała choroba	215
bezrobocie	74
niepełnosprawność	104
zdarzenie losowe	1
alkoholizm	4
potrzeba ochrony macierzyństwa	2
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	29
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1

Jak wynika z powyższych danych, głównymi przesłankami do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w roku 2023 była długotrwała choroba, ubóstwo i niepełnosprawność.

Należy podkreślić, że w jednej rodzinie może występować kilka przesłanek uprawniających do korzystania z pomocy społecznej.

2.ŚWIADCZENIA RODZINNE I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Uzupełnieniem świadczeń z pomocy społecznej są świadczenia rodzinne, świadczenia rodzicielskie i fundusz alimentacyjny.

Łącznie w 2023 roku wydano 793 decyzje przyznające świadczenia rodzinne i rodzicielskie.

Tabela 2. Liczba osób uprawnionych do przyznania świadczeń rodzinnych w 2023 r.

Rodzaje świadczeń	2023 r.
zasiłek rodzinny z dodatkami	213
specjalny zasiłek opiekuńczy	10
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	51
świadczenie rodzicielskie	18
świadczenie " Za Życiem"	3
zasiłki pielęgnacyjne	462
świadczenia pielęgnacyjne	104

Ponadto dział świadczeń rodzinnych przyjął 200 wniosków o wydanie karty dużej rodziny dla 471 uprawnionych osób.

Wydanych zostało 66 decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego na rzecz 87 uprawnionych dzieci. Zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów prowadzone jest postępowanie wobec 287 dłużników alimentacyjnych.

3. ŚWIADCZENIE “ZA ŻYCIEM”

Jednorazowe świadczenie pieniężne “Za Życiem” przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem, albo nieuleczalną chorobą, zagrażającą życiu.

W roku 2023 świadczeniem zostały objęte 3 rodziny.

W ramach powyższego świadczenia rodzina może być objęta wsparciem asystenta rodziny, pełniącego funkcję koordynatora kompleksowego wsparcia i poradnictwa dla kobiet w ciąży i ich rodzin, w sytuacji, gdy u ich dziecka zdiagnozowano “ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, albo nieuleczalną chorobę, zagrażającą życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.”

Ponadto do zadań asystenta rodziny w ramach świadczenia “ Za Życiem” należy współpraca z innymi służbami i podmiotami, pracującymi na rzecz kobiety w ciąży i jej rodziny.

4. PROCEDURA “ NIEBIESKA KARTA”

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

W ramach procedury “ Niebieska Karta” w roku 2023 pomocą objęto 50 rodzin.

5. ASYSTENT RODZINY

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych mogą zostać objęte wsparciem asystenta rodziny. Zadaniem asystenta jest podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za funkcje rodziny i podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. Wspólne działania asystenta rodziny, pracownika socjalnego oraz wsparcie instytucji i organizacji, pracujących na rzecz rodziny, mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu przez nią wskazanym, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem. Jeden asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę z nie więcej niż 15 rodzinami.

V. CELE PROGRAMU

1. Cel główny

Głównym celem programu jest niesienie pomocy rodzinom, zamieszkującym na terenie Gminy Oborniki Śląskie, w zakresie stwarzania optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

2. Cele szczegółowe Programu:

- wspieranie rodzin, mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, wzmacnianie roli rodziny,
- działania na rzecz pozostawiania dzieci i młodzieży w rodzinach biologicznych,
- zapobieganie zerwaniom więzi pomiędzy dziećmi a ich rodzicami,
- podejmowanie działań zmierzających do powrotu dziecka do rodziny biologicznej (w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej).
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz rodziny.

3. Działania zmierzające do realizacji celów:

- regularne monitorowanie sytuacji rodzin dysfunkcyjnych przez pracowników socjalnych,
- wsparcie finansowe i w postaci pracy socjalnej
- poradnictwo specjalistyczne, szczególnie prawne i psychologiczne,
- wsparcie asystenta rodziny,
- współpraca z Placówką Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży i świetlicami, działający na terenie Gminy Oborniki Śląskie,
- współpraca z Kuratorami zawodowymi i społecznymi,
- współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- przyznawanie jednorazowych świadczeń dla rodzin zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny i pracowników socjalnych, poprzez udział w kursach i szkoleniach,

4. Przewidywane efekty realizacji Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane są następujące efekty:

- 1) zmniejszenie liczby dzieci objętych opieką pieczy zastępczej,
- 2) reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dzieci, umieszczonych w pieczy zastępczej, do rodziny,
- 3) wzmocnienie więzi rodzinnych,
- 4) zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- 5) zmiana postaw społecznych,
- 6) ograniczenie dysfunkcyjności rodzin,
- 7) stworzenie skutecznego systemu wsparcia rodziny
- 8) pomoc rodzicom w sytuacji ciężko upośledzonego i nieuleczalnie chorego dziecka.

VI. REALIZATOR PROGRAMU I ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Koordynatorem programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obornikach Śląskich, który realizuje zadania programu przy współpracy takich instytucji, jak:

1. Urząd Miejski w Obornikach Śląskich;
2. Pełnomocnik Burmistrza ds. Zapobiegania Uzależnieniom w Obornikach Śląskich
3. Zespół Interdyscyplinarny w Obornikach Śląskich
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
5. Ośrodek Sportu i Rekreacji
6. Obornicki Ośrodek Kultury;
7. Centrum Opiekuńczo-Wychowawcze w Obornikach Śląskich
8. Komisariat Policji w Obornikach Śląskich
9. Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży wraz ze świetlicami środowiskowymi, działającymi na terenie Gminy Oborniki Śląskie
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy
11. Sąd Rejonowy w Trzebnicy
12. Zespół Kuratorski w Trzebnicy
13. Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy
14. Placówki oświatowe gminne i powiatowe
15. Placówki ochrony zdrowia
16. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

VII. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2024-2026

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację programu mogą pochodzić z następujących źródeł:

- budżet gminy
- dotacje z budżetu państwa
- środki zewnętrzne

IX. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie on podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji oraz na planowanie dalszych działań.

X. PODSUMOWANIE

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego i organach administracji rządowej.

Gmina Oborniki Śląskie od wielu lat realizuje działania związane z pomocą dzieciom i ich rodzinom. Działania te mają charakter interdyscyplinarny. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. W celu osiągnięcia zamierzonego celu w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Program przyczyni się do stworzenia spójnego i skutecznego systemu wspierania rodziny i zapewni bezpieczeństwo życia i rozwoju dzieciom i rodzinom zamieszkałym na terenie Gminy Oborniki Śląskie.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Oborniki Śląskie na lata 2024- 2026 stanowi podstawę do podejmowania działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, poprzez zaangażowanie wszystkich instytucji działających na rzecz rodzin i dzieci.

Program ten wskazuje kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków do prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dziecka w rodzinach biologicznych, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, daje możliwość podjęcia działań umożliwiających powrót do środowiska rodzinnego.

Założenia programu stanowią załącznik do niniejszej uchwały.